

Maa- ja metsätalousministeriö

Lausuntopyyntö 4.7.2022, VN/32384/2021, VN/32384/2021-MMM-3

Hallituksen esitys laiksi metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt eri tahoilta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä. Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) kiittää lausuntomahdollisuudesta ja antaa em. luonnoksesta seuraavan lausunnon.

ELY-keskus pitää metsätalouden kannustejärjestelmän uudistamista erittäin tärkeänä toimenpiteenä, jolla vaikutetaan metsätalouden kokonaiskestävyyteen. Järjestelmällä edistetään aktiivista ja oikea-aikaista metsänhoitoa sekä ympäristön- ja luonnonhoitotoimia. Tavoitteena on myös hiilensidonnän kasvattaminen ja luonnon monimuotoisuuden lisääminen. Lakiesityksessä ehdotettujen tukien tulee olla EU:n valtioneuvoston mukaisia edistäen Suomen kansainvälisten sopimusten sitoumusten sekä Euroopan Union tasolla annetun lainsäädännön, strategioiden ja ohjelmien tavoitteiden toteutumista. Suomi on sitoutunut kansainvälisten sopimusten kautta mm. ilmastonmuutoksen hidastamiseen ja luonnon köyhtymisen pysäyttämiseen.

Hyvinvoivista ja monimuotoisista metsistä riippuvaiset elinkeinot muodostavat edelleen merkittävän osan Suomen kansantaloudesta ja metsien tuottamasta arvonalisästä sekä aineettomista arvoista hyötyy poikkeuksellisen laaja osa yhteiskunnasta. Selvästi yleisin metsien omistusmuoto on henkilöomistus. Metsänomistajilla on nykyisin hyvin erilaisia tavoitteita, mikä luo samalla vaihtelua metsien hoitoon ja käyttöön. Ehdotettu uusi kannustejärjestelmä vastaa nykyistä paremmin näihin metsänomistajien tavoitteisiin. Järjestelmä antaa kannusteita toimenpiteisiin, joilla varmistetaan kestävä metsätalous ja huoltovarmuus, mutta samalla myös edistetään yhteiskunnan metsäpoliittisia tavoitteita ja ympäristöhyötyjä.

Lakiesityksen mukaan metsät ylläpitävät monimuotoista lajistoa, joka on välttämätön osa ekosysteemien toimintaa ja ekosysteemien välisiä ravintoverkkoja. Metsäekosysteemien säilyttäminen lajistoltaan rikkaina ja elinvoimaisina edellyttää muun muassa monimuotoisuudelle tärkeiden rakennepiirteiden säilyttämistä ja lisäämistä talousmetsissä sekä elinympäristöjen suojelua. Monimuotoiset metsät ovat pitkällä aikavälillä myös edellytys kannattavalle metsätaloudelle. Jo nyt on nähtävissä ongelmia ilmastonmuutoksen ja köyhtyneen metsäluonnon vaikutuksista

5.8.2022

metsien elinvoimaisuuteen (esimerkiksi kirjanpainaja- ja hirvieläintuhot ja kasvun hidastuminen liiallisen kuivatuksen vuoksi). Viime vuosien aikana näihin ongelmiin on herätty, mutta muutokset vaativat kokonaisvaltaista uudistusta.

Metsäluonnon uhanalaistumista ei ole pystytty Suomessa nykytoimin pysäyttämään, vaan yli seitsemän sadan lajin uhanalaistuminen on seurausta metsäelinympäristöjen muutoksista. Joukossa on erityisesti vanhoissa metsissä, paloalueilla, lahopuulla ja lehtimetsissä eläviä lajeja eri eliöryhmistä, linnuista hyönteisiin ja kasveihin. Metsäluonnon uhanalaistumiskehityksen pysäyttämistä tulee tarkastella laajasti eri ohjausmekanismeja hyödyntäen. Metsien käyttöön liittyvän lainsäädännön ja ympäristölainsäädännön rinnalla erityyppisillä kannustimilla ja tuilla on tärkeä merkitys uhanalaistumisen pysäyttämiseksi.

Myös muuta lainsäädäntöä ja metsänhoitoon liittyviä käytäntöjä tulee tarkastella kriittisesti uhanalaistumiskehityksen pysäyttämiseksi. Esimerkiksi eräät metsälaissa ja metsälain tulkinnoissa tehdyt muutokset ovat heikentäneet metsäluontoa 2010-luvulta lähtien. Muutokset ovat pahimmillaan johtaneet ekologisesti arvokkaiden elinympäristöjen hakkuisiin ja niiden luontoarvojen häviämiseen. Nykyisellä kestävä metsätalouden määräaikaishoidolla (KEMERA-tuet) ei ole pystytty pysäyttämään uhanalaistumiskehitystä. LUKEn ja SYKEN selvityksen mukaan nykyisellä rahoituslailla ja sen edeltäjillä on osittain tuettu toimenpiteitä, joilla on uuden tutkimuksen mukaan ollut haitallisia vaikutuksia ympäristöön.

Uutta metsätalouden kannustejärjestelmää on pyritty kehittämään huomioimaan paremmin erityisesti palanut puu ja lahopuu sekä ilmastovaikutukset ja vesiensuojelu. Lakitasolla tehdyt muutokset kohti ekologisen kestävyuden parempaa huomioimista ovat välttämättömiä myös kansainvälisten ja kansallisten sitoumusten saavuttamiseksi. Muutokset yhteiskunnassa ja metsänomistuksessa sekä asetetut monimuotoisuus- ja ilmastotavoitteet edellyttävät, että rahoitusta ohjataan metsien ekologisen kestävyuden parantamiseen. Metsänhoito- ja metsänparannustyömäärät ovat olleet viime vuosina laskussa, kun taas ympäristötuen kysyntä on kasvanut vuosi vuodelta. Jatkossa rahoituksen ohjauksen tulisi olla joustavampaa. Mikäli rahaa jää metsänhoidon perustoimenpiteistä, kuten taimikonhoidosta käyttämättä, voitaisiin tätä rahaa ohjata luonnonhoidon rahoitukseen.

Taimikon ja nuoren metsän hoito

Taimikon ja nuoren metsän hoidon tavoitteena on ohjata oikea-aikaiseen metsänhoitoon metsän kasvatustavasta riippumatta. Esityksessä todetaan, että taimikonhoitotyössä tulee poistaa kasvatettavan puuston kasvua haittaavaa puustoa. Hoidettavan jakson taimien keskipituuden ollessa enintään kolmen metriä ei hoidon jälkeen saa olla kasvatettavan havupuuston tai lehtipuuston kasvua haittaavaa tai latvavaurioita aiheuttavaa etukasvuista lehtipuustoa. Hoitotyössä tulee välttää

5.8.2022

lehtipuuston tarpeetonta poistamista ja tulee varmistaa, että vaatimus kasvua haittavan puuston poistosta ei johda koko lehtipuuston poistoon käsittelyalueilta. Tällä on merkittävä vaikutus metsälajiston monimuotoisuuteen, koska hyvin monet lajit ovat riippuvaisia nimenomaan lehtipuista. ELY-keskus toteaa, että Suomen talousmetsissä on tarkoitus lisätä sekapuustoisuutta ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja monimuotoisuustavoitteiden vuoksi. Taimikonhoidossa luonnontilaan jätettävät säästöpuuryhmät, suojatiheiköt ja erityisesti norojen, pienvesien ja vesistöjen varsille jätettävät lehtipuustoiset suojavyöhykkeet ovat tehokas tapa lisätä talousmetsien monimuotoisuutta.

Terveyslannoitus

Esityksessä todetaan, että lannoitevalmiste tulee levittää siten, että vesistöjen rannoille jätetään lannoittamaton suojakaista. ELY-keskus huomauttaa, että vesistöjen tunnistaminen metsätaloudessa erityisesti pienten vesistöjen ja perattujen purojen sekä norojen osalta on puutteellista. Lannoitukset tulee suunnitella siten, että vesistöjen tunnistamisessa käytetään olemassa olevia paikkatietoaineistoja.

Terveyslannoituksen rahoituksen saamisen edellytykseksi on esitetty, että alueen vesitalouden pitää olla kunnossa. Lisäksi todetaan, että valtioneuvoston asetuksella voidaan tarkemmin määrittellä, milloin tämä toteutuu. Liitteenä olevassa asetusluonnoksessa ei kuitenkaan ole määritelty, mitä vesitalouden kunnossa olo tarkoittaa. ELY-keskus toteaa, että tuhkalannoituksella pyritään osaltaan kasvattamaan haihdutusta ja siten välttämään tarpeettomia ojituksia. Lannoitettavan metsän kasvava haihdutus tulee myös ottaa huomioon vesitalouden kuntoa arvioitaessa. Tavoitteena tulee olla, että hyvin kohdennetut lannoitukset vähentävät samalla ojitustarvetta. Asetusta viimeisteltäessä tulee varmistaa, että vesitaloutta koskevat edellytykset eivät johda turhiin ojituksiin. ELY-keskus huomauttaa, että tuhkalannoitusta ei tule kohdentaa metsiin, jotka kärsivät liiallisen ojituksen aiheuttamasta kuivuudesta, eivät lannoitteen sisältämien ravintoaineiden puutteesta.

Ilmastovaikutukset

Esityksessä todetaan metsillä olevan keskeinen rooli ilmastonmuutoksen hillinnässä. Lisäksi todetaan, että metsäsektorilla tähän koko yhteiskunnan toimintaan vaikuttavan tavoitteen toteutumiseen voidaan vaikuttaa vahvistamalla hiilinieluja, ylläpitämällä hiilivarastoja sekä vähentämällä metsämaan kasvihuonekaasupäästöjä. Lisäksi todetaan, että metsien hoidossa tulisi suosia niitä metsänkäsittelytapoja, jotka vahvistavat puuston kasvua ja lisäävät hiilen sidontaa sekä samanaikaisesti välttää maaperään sitoutuneen hiilen vapautumista. Ilmastonmuutos lisää metsien kasvuun ja terveyteen liittyviä riskejä. ELY-keskus yhtyy näkemykseen, että metsänhoitotapoja tulee sopeuttaa muuttuvaan ilmastoon.

Perusteluissa todetaan, että metsien kykyyn toimia hiilinieluna ja -varastona voidaan vaikuttaa oikea-aikaisilla metsänhoitotoimenpiteillä. Taimikonhoidolla ja nuoren metsän hoidolla voidaan turvata tulevaisuuden

5.8.2022

laadukas raakapuu, joka aikanaan mahdollistaa pitkälle jalostettujen, pitkäikäisen hiilivaraston muodostamien tuotteiden valmistamisen. Tutkimusten ja asiantuntija-arvioiden mukaan pelkästään hiilensidonnan näkökulmasta taimikoiden hoitamatta jättäminen olisi tehokkainta. ELY-keskus toteaa, että oikea-aikaisesti metsänhoitotoimenpiteisiin kuuluu myös kiertoajan pidentäminen, joka on metsien hiilinielun- ja varaston kannalta merkittävä toimenpide. Metsätalouden ilmastotoimenpiteitä tulee tarkastella kokonaisuutena. Esimerkiksi kiertoajan pidentämisen mahdollisuutta tulisi tarkastella eräänä tukimuotona tai ainakin todeta, että sillä on merkitystä hiilinieluihin ja -varastoihin.

Suometsänhoidon kokonaisuus

Metsäojitusilmoitusten osalta toimivaltainen viranomaisena on elinkeino- ja ympäristökeskus. ELY-keskus valvoo vesilakia (587/2011) ja arvioi mm. ojitusten luvantarvetta. Lisäksi ELY-keskus on vastuuviranomainen vesienhoidon suunnittelussa ja siten vastuussa myös vesiensuojelurakenteiden riittävyyden arvioinnista sekä valvonnasta vesilain puitteissa.

Suometsien hoidon osalta kannustejärjestelmä on menossa merkittävästi eteenpäin, mikäli uudella järjestelmällä pystytään aidosti vähentämään tarpeettomia ojituksia. ELY-keskus korostaa, että osa ojituksista toteutetaan ilman KEMERA-tukea, eikä metsänkasvun kannalta tarpeettomiin ojituksiin puuttumiselle ole tällä hetkellä olemassa lainsäädännöllistä keinoa. Ojituksia toteutetaan edelleen myös jouto- ja kitumaille, vaikka ojitus näillä alueilla ei ole puuston kasvun kannalta tarkoituksenmukaista ja aiheuttaa merkittäviä ilmastopäästöjä. Myös turvemaiden ylikuivattaminen on yleistä. Tehokkain vesiensuojelutoimenpide on pidättäytyminen turhista ojituksista sekä ojakohtainen kuivatustarpeen tarkastelu, joka tässä esityksessä on otettu hyvin lähtökohdaksi.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan merkittävä osa ELY-keskuksiin vesilain valvonnan puitteissa tullevista ojitushankkeista tai niiden osista olisi vältettävissä jatkuvaan kasvatukseen ja tuhkalannoitukseen siirtymällä. On myös ojitushankkeita, joiden kohdalla on voitu todeta, ettei alueella ole todellista tarvetta kuivatukselle tai ojituksella ei ole saatu aikaan tarvittavaa kuivatusta. Uusi rahoitusjärjestelmä pyrkii vähentämään tällaisia metsänkasvun varmistamisen kannalta turhia ja ympäristölle haitallisia ojituksia.

Lausunnolla olevassa asetusluonnoksessa todetaan (s.141) että toteuttamissuunnitelmaan on liitettävä vesilain 5 luvun 6 §:ssä tarkoitettu ilmoitus, jos vesiensuojelutoimenpiteiden toteuttaminen edellyttää kyseistä ilmoitusta. ELY-keskus toteaa, että suometsän hoidon pinta-alavaatimus on niin suuri, että vesilain tarkoittama vähäistä suuremman ojitushankkeen määrittely voi hyvinkin ylittyä, jolloin hankkeista on tehtävä ojitusilmoitus ELY-keskukseen. Tarkastelu tehdään aina alapuolisen vesistön perusteella, jolloin pienetkin ojitukset voivat vaatia lupaharkintaa herkillä alueilla toimittaessa. Mahdollisen ojitusilmoituksen tarve on otettava

5.8.2022

huomioon tukipäätösratkaisussa. Sivulla 128 on esitetty suometsänhoidon tuen edellytykset. Listaan tulisi lisätä vaatimus, jossa edellytetään suometsän hoitoa koskevan ojituseräilyilmoituksen lähettämistä ELY-keskukseen ennen toimenpiteisiin ryhtymistä.

Suunnitelman hyväksymisen ja tuen kohdentamisen yhteydessä tulee varmistaa, että ojituksen vaihtoehdot on aidosti tarkasteltu ja ojituksen tarve on asianmukaisesti perusteltu. Tällainen tarkastelu tulee uudeksi käytännöksi metsätoimijoille, sillä nykykäytäntönä on suurelta osin jaksollinen kasvatus. Esimerkiksi suunnitelman tulee sisältää tieto nykyisestä vedenpinnankorkeudesta ja kuivatusvarasta ojaston eri osissa. Tällainen tarkastelu edellyttää oikea-aikaiseen maastokäyntiin perustuvaa arviointia ja se tulee sisällyttää tuen saannin edellytyksiin. Nykyisin ojitussuunnitelmat tehdään hyvin usein ilman maastokäyntiä. Ojituseräilyilmoitusten käsittelyssä on lisäksi tullut esille ongelmia suunnitelmien laatijoiden asiantuntemuksessa. ELY-keskus katsookin tarpeelliseksi kiinnittää erityishuomiota siihen, että suunnitelmien laatijoilta ja käytännön toteuttajilta vaaditaan riittävää ja ajantasaista osaamista.

Esityksessä on tuotu esille, että mikäli vesiensuojelusuunnitelma laaditaan alueelle, jolla esiintyy happamia sulfaattimaita, tulee suunnitelmassa esittää keinot ja arvio niiden tehokkuudesta happamuushaittojen vähentämisessä. ELY-keskus toteaa, että happamat sulfaattimaat sekä niiden kaivu ovat aina merkittävä riski, jolloin ojitus voi aiheuttaa välittömiä haittoja vesieläöille ja heikentää alapuolisten vesistöjen tilaa. Haitat eivät ole vältettävissä vesiensuojelurakenteilla vaan ainoastaan pidättäytymällä kaivuusta tai välttämällä aiemmin toteutettujen ojien syventämistä. Sulfaattimaille suunnitellut ojitukset ylittävät helposti lupatarpeen. Vesien tilan heikentämiseen ei voi saada nykyläinsäädännön mukaisesti lupaa. Ojituksesta voi aiheutua haittoja, jotka katsotaan ympäristön turmelemiseksi ja siten ojitusten lainmukaisuus tulee arvioida myös maanomistajan oikeusturvan kannalta toimivaltaisessa viranomaisessa.

Sivulla 132 on todettu, että hyväksyttävistä vesiensuojelutoimenpiteistä kiintoaine- ja ravinnekuormituksen vähentämiseksi ovat lietekuoppien, laskeutusaltaiden, kosteikkojen, kaivu- ja perkauskatkojen, vesistöjen suojakaistojen, patojen ja pintavalutusalueiden sekä muiden kiintoainesta pidättävien sekä eroosiota ja ravinteiden kulkua vesistöön vähentävien vesiensuojelurakenteiden tekeminen ja kunnostaminen. Lakiesityksen taustaselvityksessä on todettu, että kaikkein käytetyimmät vesiensuojeluratkaisut eli laskeutusaltaat ja kaivukuopat ovat eroosioaineksen pidättämisessä melko tehottomia ja toisinaan jopa lisäävät kiintoainekuormitusta. Edellä olevaan viitaten ELY-keskus korostaa, ettei lietekuoppia tule pitää riittävänä vesiensuojelurakenteena. Myös laskeutusaltaiden teho on hyvin alhainen erityisesti siksi, ettei niissä usein ole lainkaan pidättävää kynnystä. Vesienhoidon kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että rakenteet on myös toteutettu asianmukaisesti. Tehokkaimpien vesiensuojelumenetelmien eli pintavalutuskenttien ja putkipatojen käyttö on käytännössä edelleen hyvin marginaalista. Nämä

5.8.2022

tulisikin mainita lakitekstissä ensimmäisinä ja muiden, tehottomampien menetelmien käyttöä harkittaisiin vasta sen jälkeen, mikäli ko. menetelmät eivät alueella ole mahdollisia.

ELY-keskus toteaa, että myös metsäautoteiden tai piennarteiden rakentamisessa voi syntyä merkittäviä vesistö- tai ympäristövaikutuksia ja tätä kautta vesilain mukainen vähäistä merkittävämpi vaikutus, jolloin myös tiehankkeiden yhteydessä tehdyistä muusta kuin vähäisestä ojituksista tulee toimittaa vesilain mukainen ojitussilmoitus ELY-keskukseen luvan tarpeen arviointia varten.

Metsätiet

Lakiesityksessä todetaan, että uusia metsäteitä suunniteltaessa tulee kiinnittää huomiota siihen, ettei uudella metsätiellä pirstota muuten yhtenäisiä metsäalueita. ELY-keskus yhtyy lakiesityksen pohjana olleen Luken taustaselvityksen näkemykseen siitä, että uusien metsäautoteiden rakentamista ei tulisi tukea, jos toimenpide johtaa yhtenäisenä säilyneen metsäalueen pirstomiseen. Metsien pirstoutuminen on haitallista monimuotoisuudelle. Lausunnolla olevan rahoituslain (6 §) mukaan tuettavien töiden on oltava taloudellisesti ja metsien biologisen monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta tarkoituksenmukaisia. Kuten lakiesitystä koskevassa taustaselvityksessä todetaan, jos uusi metsätie pirstoo yhtenäisenä säilyneen metsäalueen Etelä-Suomessa, uuden tien rakentamista tuskin voidaan pitää tarkoituksenmukaisena ainakaan biologisen monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta.

Metsäautoteiden kannustejärjestelmän esitetään pienentävän koko tieliikenteen päästöjä 0,3 %. Metsäteiden perusparannuksia tai uusien metsäteiden rakentamista on kuitenkin hyvin vaikea perusteella ilmastosiyllä, koska LUKEn selvityksen mukaan metsäteiden ilmastovaikutuksia tarkastellaan suppeasti, lähinnä puunkorjuun kaukokuljetuksen ja puuston kasvun kannalta. Niiden lisäksi tarkastelussa tulisi selvityksenkin mukaan ottaa huomioon metsäteiden vaikutukset metsistä ja maaperästä koituviin päästöihin, jotka saattavat kääntää vaikutukset negatiivisiksi.

Nykyisen KEMERA-tukien aikana metsäteiden rakentaminen ja perusparantaminen on jäänyt asetusta tavoitteista selvästi jälkeen. Esitetyt muutokset saattavat lisätä kiinnostusta puuhuollon kannalta tärkeän tiestön kunnostamiseen tai perustamiseen. Tukea voitaisiin myöntää myös yksityisteille. Myös ELY-keskukset myöntävät tukea yksityisteiden perusparannuskohteisiin. Eri rahoituskanavien synkronointi tulee tässä yhteydessä varmistaa alemman asteisissa säädöksissä.

Metsäluonnon hoito, erityiset elinympäristöt ja ympäristötuki

Perusteluissa on mainittu, että rahoitusta on kohdennettu voimassa olevan KEMERA-lain aikana ekologiin ja metsänkasvua edistäviin toimenpiteisiin sekä tieverkkoon vuosittain yhteensä noin 51 miljoonaa euroa ja metsien

5.8.2022

biologisen monimuotoisuuden ylläpitämiseen ja metsäluonnon hoitoon noin 8 miljoonaa euroa. 51 miljoonan osuus sisältää tukimuotoja taimikon varhaishoitoon, nuoren metsän hoitoon, terveyslannoitukseen ja suometsänhoitoon, eikä sitä siten voida pitää ekologisena toimenpiteenä. LUKEn ja SYKEN taustaselvityksessä todetaan, että suometsänhoidolla on ollut negatiivinen vaikutus suoluontoon ja vesistöihin sekä kasvihuonekaasupäästöihin. Metsäluonnon hoitoon esitetty määrärahan lisäys mahdollistaa ympäristötuen ja luonnonhoitotöiden pinta-alojen kaksinkertaistamisen. ELY-keskus pitää erittäin tarpeellisena ja perusteltuna luonnonhoidon ja ympäristötuen korottamista, mutta ottaen huomioon metsien monimuotoisuuskehitys, tulisi rahoituksen tason olla huomattavasti esitettyä korkeampi. Ympäristötukea tulisi kohdentaa nykyistä laajemmin monimuotoisuudelle arvokkaihin elinympäristöihin, kuten metsävaratiedoissa tarkoitettuihin muihin arvokkaihin elinympäristöihin, METSO-ohjelman kriteerit täyttäviin elinympäristöihin sekä esimerkiksi arvokkaihin uhanalaisiin suoluontotyyppeihin, joista vain pieni osa on metsälain 10 §:n tarkoittamia arvokkaita elinympäristöjä. Esityksen mukaan ympäristötuella on kuitenkin nimenomaan tarkoitus välttää metsälain poikkeusluvalla oikeutettuja hakkuita metsien monimuotoisuuden kannalta tärkeissä elinympäristöissä. Tukirahoja ei tulisi pääasiallisesti käyttää maanomistajia muutenkin velvoittavien toimenpiteiden rahoitukseen.

ELY-keskus korostaa, että määriteltäessä monimuotoisuuden ja luonnon kannalta erityisen tärkeitä alueita, tulee niiden arvioinnissa käyttää luonnontieteellisiä määritelmiä ja parasta ekologista tietoa. Nykyisin niiden tarkastelussa käytetään myös metsätaloudellisia määritelmiä, jotka johtavat virheellisiin päätelmiin ja jotka eivät välttämättä edistä monimuotoisuutta. Esimerkiksi metsälaissa tarkoitettujen monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden soiden määrittelyssä käytetään nykyisin geologista määritelmää 30 cm:n turvekerroksesta. Luonnonarvoja tarkastellessa tulisi kuitenkin käyttää luonnontieteellistä määritelmää ja tarkastella alueella kasvavaa suokasvillisuutta, ei pelkästään alueen turvekerroksen paksuutta, jolloin ohutturpeiset suot jäävät määritelmän ulkopuolelle.

Esityksessä todetaan, että potentiaaliset luonnonhoitokohteet tulee selvittää suometsän hoidossa ja metsänomistaja voi hakea tukea metsäluonnon hoitoon metsänhoidon kannustejärjestelmälain 27§:n perusteella. Lakivalmistelun yhteydessä tulisi selvittää, soveltuisiko myös luonnonsuojelulain 22§ mukainen tuki näiden kohteiden käytännön hoitotoimenpiteisiin suometsänhoidon suunnitelman pohjalta.

Esityksen mukaan ympäristötukeen voidaan jatkossa sisällyttää kuolleesta puusta maksettava kannustinkorvaus, joka on enintään kaksikymmentä prosenttia mainitusta ympäristötuen kokonaismäärästä. ELY-keskus katsoo, että kannustinkorvaus on erittäin tarpeellinen ja perusteltu lisäys tukijärjestelmään. Lakivalmistelun yhteydessä tuli selvittää mahdollisuus vastaavaan kannustinkorvaukseen myös hakkuiden yhteydessä, jolla voitaisiin tukea talousmetsien lahoppuujatkumoa. Myös kulotusten ja kulotuksessa poltettavan puuston korvaaminen on ELY-keskuksen

5.8.2022

näkemyksen mukaan erittäin kannatettavaa. Edellä mainituissa toimenpiteissä jätettävän kuolleen puun ja lahopuun korvauksen verovapaus edistäisi luonnonhoidon menetelmien käyttöönottoa talousmetsissä.

Lakiluonnoksen perusteluissa todetaan, että nykyisin ympäristötukikohteiden pinta-ala on pieni. Tämä johtuu osittain tämän lausunnon alussa todetuista metsälainsäädäntöön tehdyistä muutoksista sekä arvokkaiden luontokohteiden määrittelyyn tehdyistä tulkintamuutoksista, jotka eivät perustu luonnontieteelliseen tarkasteluun. Esimerkiksi luonnontilaisten purojen osalta merkittäviä kohteita on poistettu metsälain 10§:n turvaamien kohteiden joukosta siksi, että suojavyöhyke on hakattu uuden tulkinnan mukaan liian kapeaksi (kuitenkin aiemman ohjeistuksen mukaisesti) tai siksi, että monimuotoisuuskohteen pinta-ala on liian suuri. Ekologiselta kannalta laajemmat kohteet ovat kuitenkin pääsääntöisesti merkittävimpiä monimuotoisuuden edistämisessä tai säilyttämisessä.

Lausunto on allekirjoitettu sähköisesti. Lausunnon on esitellyt vesistöpäällikkö Visa Niittyniemi ja ratkaissut ylijohdajan sijainen, yksikön päällikkö Jyrki Pitkänen. Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet hydrobiologi Taina Ihaksi ja biologi Pyry Mäkelä.

Tämä asiakirja KEHA/7369/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/7369/2022 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Niittyniemi Visa 05.08.2022 10:08

Ratkaisija Pitkänen Jyrki 05.08.2022 10:12